Зображення робітничого руху в повісті І.Я.Франка "Борислав сміється"

"Борислав сміється" — один із найвидатніших творів Франка, нове явище в українській літературі другої половини XIX століття. У повісті правдиво розкриваються стосунки між робітниками та капіталістами, показано нестерпне становище народу у 60-70-х роках XIX століття. Автор допомагає нам заглянути в завтрашній день, змальовує зародки революційної боротьби робітників з капіталістами.

Персонажі твору поділяються на протилежні групи: робітники, які підіймаються на класову боротьбу, та капіталісти. В основі, повісті лежить подія, яка дійсно відбувалася у Бориславі.

Головний герой повісті — Бенедьо Синиця. Це робітник, який тяжко постраждав під час закладення будинку Гаммершляга. Свій родовід робітник Синиця веде ще з свого діда-прадіда, але він уже здобув деяке класове виховання. Його дуже турбують класова несправедливість, народне лихо. Він вірить, що є якийсь шлях до кращого життя. Саме горе друзів примушувало його шукати шляхи рятунку. Чому саме цей скромний та слабосилий помічник дрогобицького муляра став керівником великого народного руху? Прибувши до Борислава, Синиця вже приніс з собою образу на капіталістів, хоч саме Гаммершляг дав йому роботу після поранення: капіталісти відмовили у матеріальній допомозі. Він розумів, що поодинці, як це робили брати Баса раби, перемогти неможливо, тому шукав шляхи боротьби проти експлуататорів. Під впливом Синиці змінюється світогляд багатьох його побратимів. Поступово у нього визрівала думка, що вказувала на вихід із тяжкого становища: "А що, якби всі ті тисячі людей та змовилися разом: не будем робити, поки нам плату не прибільшать?" Це була ідея організованої боротьби. Він пропонував зібрати загальну касу, щоб були гроші під час страйку, не пускати до міста інших робітників. Пропонував одразу знайти місце, де будуть жити робітники, якщо їх виженут капіталісти зі своїх будинків.

Поступово Бенедьо Синиця перетворився із звичайного побратима на ватажка боротьби проти багачів. Але були побратими, схильні до самосуду — це брати Басараби. З ними разом або за їхніми порадами побратими вбивали дрібних капіталістів. Це був стихійний протест проти утисків та визиску. Але згодом брати Басараби примкнули до Бенедя Синиці, бо зрозуміли, що їхній шлях — за вбивство вбивством — ні до чого не приведе. Своїм стихійним бунтарством, силою ненависті до гнобителів Басараби нагадують нам Чіпку з роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні?"

Та як не намагався Синиця разом з побратимами врятуватися, все одно нічого не вийшло: капіталісти забрали всі гроші, роздані робітникам, плату за працю зробили ще меншою. Але навіть після такої кривди багато із побратимів не примирилися: брати Басараби вирішують підпалити, нафтарню Гаммершляга, ставши знову на свій шлях.

У своїй повісті Іван Франко розкрив глибоку красу, духовне багатство простих людей, їх непримиренність до суспільної неправди. Повість "Борислав сміється" і сьогодні служить зброєю в боротьбі за права обездолених трударів.

Роль образу Бенедя Синиці в реалізації ідейного задуму повісті І. Франка "Борислав сміється".

Найвизначнішим твором І. Франка про життя робітників є повість "Борислав сміється". За ідейно-художньою довершеністю і суспільним значенням твір посідає першорядне місце не тільки в творчості письменника, а і в усій українській літературі. 1. Франко з позицій революціонера-демократа поставив і висвітив у повісті найбільш актуальну на той час проблему боротьби праці з капіталом.

Письменник засуджує експлуататорський лад, показує, як зароджуються нові, революційні форми життя, змальовує позитивний образ кадрового робітника.

У реалістичних картинах повісті "Борислав сміється" автор показав неминучість організованого виступу робітничого класу проти експлуататорів. Іван Франко підносить ідею єдності і організованості робітничого класу, ідею революційної страйкової боротьби. Головна ідея повісті з найбільшою силою виражена в образі Бенедя Синиці. Заслуга Каменяра в тому, що він зумів передбачити появу і подальше збільшення кількості таких людей, як Бенедьо.

Скромний, слабосилий помічник дрогобицького муляра став виразником прагнень трудового Бориславa, керівником першого страйку. На нафтових промислах він на досвіді переконався, яку кривду терплять трударі: "Бенедьо не раз у важких хвилях задумувався над долею робітників. Зроду утлий і хоровитий, він дуже був вразливий на всякий, хоч і чужий, біль". І тому у Бориславі, наслухавшись про голод і злидні, що мучили робітників. Бенедьо Синиця задумується над організацією боротьби проти капіталістів. Він доходить висновку: якби всі тисячі робітників та змовились разом не працювати на багатіїв, то капіталісти пішли б на значні поступки. Бенедьо вступає до побратимства, але вважає, що метод боротьби, вибраний Андрусем і Сенем Басарабами, є хибний, бо знищиш одного "кровопивцю, а на його місце другий вже давно нагострився". Не помста і індивідуальний терор потрібні робітникам, а порятунок Бенедьо переконує побратимів організувати касу взаємодопомоги для того, щоб допомогти трудящим, які перебувають у скрутному становищі. Маючи таку касу, вони можуть оголосити загальний страйк. Під впливом Синиці інші робітники починають глибше мислити. Його ідеї швидко проникають у робітничу масу, яка щораз більше задумується над своєю долею. Робітники стали менше ходити до шинків, не корилися надзорцям і касирам, загрожували їм, що не будуть більше терпіти кривди. Перша перемога окрилила трудівників. Переможний робітничий Борислав радісно сміявся. Та, використавши недосвідченість людей, капіталістам вдалося зірвати страйк. Бенедьо глибоко переживає поразку: "Кілько він перетерпів в тих двох днях! З яким болем виривав він із свого серця одну за другою золоту надію!" Та герой не впадає в розпач і не втрачає надії. Він. вдумливий і наполегливий, сподівався зібратись із силами і продовжити до кінця розпочату боротьбу. Він говорив товаришам: "Час загоїть усі рани... Ми найдемо в собі силу зачати розбите діло знов наново..."

Бенедьо не схвалював задуму братів Басарабів спалити Борислав. До його думки приєднались старі робітники Стасюра і Матій. Герой твору не поривається з побратимами, лишається з ними до кінця, сподіваючись, стати їм у пригоді, але перестає бути їх керівником.

1. Франко вміло розкриває характер Бенедя, зіставляє його з іншими персонажами, послідовно розгортає події, висуваючи на перший план найголовніші з них. Все це служить письменнику для реалізації його ідейно-тематичного завдання — показу єдності та організованості робітників у боротьбі з капіталістами.

І. Франко виявив велику симпатію до героя повісті. В українській літературі це перший

образ кадрового робітника, який виростає в організатора робітничих мас. борця за інтереси робітників.